كالوريا جوبالاۋشى جاڭ جۋان:

دەنە سالماعىنىڭ ارتۋى مەن تومەندەۋى ولشەمدى جوباعا بايلانىستى بولادى

—— جانىمىزداعى جاڭا كاسىپپەن شۇعىلدانۋشىلار ④

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى گو چيان

4 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى جاڭ جۋان مەن قاريدارى تاڭەرتەڭ ەرتە قاۋىرسىن دوپ زالىندا كەزدەستى، "بىرنەشە كۇننەن بەرى، جۇرتتىڭ سىرتقا شىعىپ باس قوسىپ تاماقتانۋى كوبەيدى، بۇگىنگى نەگىزگى نىسانامىز سول تاماقتانۋدان جينالعان كالوريانى شىعارىپ تاستاۋ"، ـ دەدى جاڭ جۋان.

43 جاستاعى جاڭ جۋان كاسىپپەن شۇعىلدانعانىنا 9 جىل بولعان كالوريا جوبالاۋشى.

"كالوريا جوبالاۋشى دەگەنىمىز ٴتۇرلى ازىق ـ تۇلىكتىڭ كالورياسىن دالمە ـ ٴدال ەسەپتەپ شىققانىنان كەيىن تەپە ـ تەڭ سايكەستىرىپ، ونان لايىقتى ارەكەتتەنۋدىڭ جاردەمىندە كوپشىلىكتىڭ كالوريانى ويداعىداي باسقارۋىنا كومەكتەسۋ". جاڭ جۋان بىلاي دەدى: جۋىق جىلداردان بەرى، ەكونوميكانىڭ، قوعامنىڭ دامۋىنا جانە ادامداردىڭ كوزقاراسىنىڭ وزگەرۋىنە ىلەسە، جۇرتشىلىق سالاماتتىققا جانە سىرتقى وبرازعا بارعان سايىن كوڭىل اۋداراتىن بولىپ، كالوريا جوبالاۋ جۇرتتىڭ ساناسىنان بىرتە ـ بىرتە ورىن الدى، "وتكەن ايدا مەن، نەگىزىنەن، كۇنىنە ٴبىر جاڭا وقۋشى قابىلداپ وتىردىم، اقاۋسىز، كەلىستى دەنە ٴبىتىم كوپتەگەن ادامنىڭ ويىندا تاماشا تۇرمىستىڭ بەلگىسىنە اينالدى".

ىڭعايلى بەلگىلەۋ ارقىلى عىلىمي ارىقتاۋعا بولادى

ارەكەت ىستەپ دەمالا قالعان ارالىقتا جاڭ جۋان الاڭعا شىعىپ، قول تەلەفونىن اشىپ ۋيشيندە حابارلاسقاندارعا جاۋاپ قايتارىپ جاتتى. "قۇرىسىن، وسى بىرنەشە كۇندە توتەنشە اقاۋسىز تاماقتانسام دا، سالماق تاستاماعانىم قالاي؟"، "الاقاي، كەشە ٴبىر كۇندە شىنىمەن 500 گرام ارىقتاپپىن"! دەپ بىرەۋلەر قۋانسا، بىرەۋلەر ۋايىمداپ جاتىر، جاڭ جۋان ٴاربىر ادامنىڭ ٴىس جۇزىندىك جاعدايىنا نەگىزدەلىپ، كاسىپتىك تۇرعىدان ۇسىنىس بەرەدى.

2013 ـ جىلعا ورالايىق. ول كەزدە جاڭ جۋان قىزمەتكە ۋاعىندا شىعىپ ـ تۇسەتىن قىزمەتكەر ەدى. قىزمەتتەن سىرتقى ۋاقىتىندا سۇلۋلىقتى سۇيەتىن بارلىق بويجەتكەندەر سياقتى تاماقتى تارتا جەپ ارىقتاۋمەن قاربالاس بولادى، ارناۋلى ارىقتاتۋ قۇرىلىمدارىنا بارۋ، ٴدارى ـ دارمەك تۇتىنۋ، سپورتپەن شۇعىلدانۋ دەيسىز بە، ٴتۇرلى ـ ٴتۇرلى امالداردى سىناپ كورسە دە ٴونىمى ويداعىداي بولا قويمادى. "كەيىن ديەتولوگتان ٴنارلى تاعامداردى سايكەستىرۋدى ۇيرەنىپ، كۇندەلىكتى 3 ۋاق تاماقتان كالوريا قابىلداۋدى مەڭگەرىپ، 3 ايدا 10 كيلوگرام ارىقتادىم"، ـ دەدى جاڭ جۋان. ول ارىقتاعانىنان كەيىن قاتىستى بىلىمدەردى جۇيەلى ۇيرەنىپ، قوسىمشا قىزمەت رەتىندە، ٴوزىنىڭ تاجىريبەسى مەن ٴادىس ـ امالدارىنان پايدالانىپ وزگەلەردىڭ ارىقتاۋىنا كومەكتەسەدى. 2014 ـ جىلى قوسىمشا قىزمەتىنىڭ كىرىسى بۇرىنعى ەڭبەكاقىسىنان اسىپ تۇسكەن كەزدە ول مەكەمەدەگى قىزمەتىنەن شەگىنىپ شىعادى.

كاسىپپەن العاش شۇعىلدانعانىندا، جاڭ جۋانعا جولىققان قاريدارلار سالاماتتىققا ونشا كوڭىل بولە بەرمەيتىن، كوبى ارىقتاۋدى عانا كوزدەپ كەلەتىن.

"ارىقتاۋ جونىندە ىنتەرنەتتە قالاي ارىقتاۋدىڭ ادىستەرىن ۇيرەتۋشىلەر وتە كوپ، ٴبىراق، نەگىزىنەن، تۇگەلدەي بىتىراڭقى نەمەسە نەگىزدىك ساتىدا بولادى، كالوريا جوبالاۋشىنىڭ كاسىپتىك سيپاتى دارا تاپسىرىس جاعىنان كورنەكتىلەنەدى". جاڭ جۋان بىلاي دەدى: ٴار ادامنىڭ ارىقتاۋ جانە ارەكەت جوباسى جەكەنىڭ دەنە ساپاسى، ارىقتاۋ اۋەسى، قىزمەت سيپاتى، تۇرمىس ٴتاسىلى سياقتى كوپتەگەن فاكتورعا نەگىزدەلىپ ولشەمدى جاسالادى.

جاڭ جۋان ٴوزىنىڭ ٴبىرىنشى قاريدارىن ٴالى ەسىنەن شىعارماپتى، ول ٴبىر وت باسى، وشاق قاسىنداعى انا ەكەن، ونىڭ ارىقتاماقشى بولىپ كەلۋىنە باستاۋىش مەكتەپتە وقيتىن قىزىنىڭ توسىنان "مەكتەپتەگى اتا ـ انالار جينالىسىنا اكەمنىڭ بارعانىن قالايمىن، ويتكەنى شەشەمنىڭ قارنى قاباقتاي، باسقالاردىڭ شەشەسى سەكىلدى سۇلۋ ەمەس" دەگەنى سەبەپ بولىپتى.

الگى وتباسى ايەلىنىڭ دەنساۋلىق جاعدايىن ويلاستىرىپ، ونىڭ تاماق ىستەي الاتىن، ۋاقىتى جەتكىلىكتى بولۋ ارتىقشىلىقتارىنان پايدالانعان جاڭ جۋان وعان ٴار كۇنى 3 ۋاق تاماقتى قالاي جەۋ، قالاي ارەكەت جاساۋ جونىندە دەن قويا جوبا جاساپ بەرەدى... 3 ايدان كەيىن الگى وتباسى ايەلى 13 كيلوگرام سالماق تاستاپ، ٴوڭ ـ تۇرقى وزگەرىپ شىعا كەلەدى.

"ونىڭ ارىقتاعانىنان كەيىن قىزىمەن بىرگە سۋرەتكە تۇسكەندەگى قۋانا كۇلىپ تۇرعان كەسكىنىن كورگەن ساتتە ٴوز كاسىبىمە توتەنشە قاناعاتتاندىم"، ـ دەيدى جاڭ جۋان.

جۇرتشىلىقتىڭ الۋان ٴتۇرلى قاجەتىن ۇزدىكسىز قاناعاتتاندىرادى

سپورتپەن شۇعىلدانۋ اياقتاعان سوڭ، جاڭ جۋان قىزمەت كەڭسەسىنە قايتىپ كەلدى، تۇسكى تاماعى دەنە شىنىقتىرۋ سارايى ارنايى جاساعان تومەن كالوريالى، مايدى ارىلتاتىن تاعام ەكەن. "ادامداردىڭ سالاماتتىققا كوڭىل ٴبولۋىنىڭ جوعارىلاعاندىعىن تۇسكى استان كورۋگە بولادى، بۇرىنعىمەن سالىستىرار بولساق، قازىر بازاردا الۋان ٴتۇرلى جەڭىل تاعامدار بارعان سايىن كوبەيۋدە"، ـ دەدى جاڭ جۋان.

كاسىپپەن شۇعىلدانعان العاشقى كەزدە، جاڭ جۋانمەن ۇقساس قىزمەتپەن شۇعىلدانعان ادامداردا ايقىن كاسىپتىك جىكتەۋ دەگەن بولمايتىن. 2020 ـ جىلدان كەيىن تۇرمىستىق قىزمەت وتەۋ كاسىبى جاڭا كاسىپ كۇيىنىڭ جارىققا شىعۋىمەن ادامداردىڭ ارىقتاۋعا جانە سالاماتتىققا دەگەن قاجەتى بارعان سايىن جوعارىلاپ، كالوريا جوبالاۋشى دا بىرتىندەپ جۇرتشىلىققا تانىس بولا باستادى.

وسى كاسىپتەگىلەر مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: ٴداستۇرلى كاسىپتەرمەن سالىستىرعاندا، تۇرمىستىق قىزمەت وتەۋ كاسىبى جاعىنداعى جاڭا كاسىپتىك قىزمەتكەرلەردىڭ كاسىپپەن شۇعىلدانۋ ارناسى اناعۇرلىم ايقىندالىپ، جالعاسۋى ٴتيپتى دە كۇشەيدى.

"قازىر جۇرتشىلىقتىڭ سالاماتتىعىن باسقارۋ سالاسىنىڭ ٴوزىن ديەتولوگ، سالاماتتىق باسقارۋشى، شىنىعۋ جاتتىقتىرۋشى جانە كالوريا جوبالاۋشى سياقتى كاسىپتەرگە بولۋگە بولادى، جۇرتشىلىقتىڭ قاجەتى بارعان سايىن كوپ تۇرلەنۋدە، كاسىپتىك جىكتەلۋى دە بارعان سايىن ەگجەي ـ تەگجەيلى نازىك بولۋدا، بۇل بىزگە ٴتيپتى دە جوعارى تالاپ قويادى". جاڭ جۋان تانىستىرىپ بىلاي دەدى: ٴبىر ٴبولىم تۇتىنۋشىلار ۇنەمىلىك ٴنارلى تاعامداردى سايكەستىرۋدى مىسە تۇتپاي، وزدەرىنىڭ دەنە سالماعىن تەجەۋ، قورەكتىك احۋالىن جاقسارتۋ جانە دەنە قۋاتىن ارتتىرۋ سياقتى ٴتيپتى دە كوپ قاجەتتىلىكتى تۋىنداتتى، كالوريا جوبالاۋ اقاۋسىز تۇرمىس ٴتاسىلىن جانە ۇستانىمىن دارىپتەيتىن جاڭا تۇتىنۋ سالاسىنا اينالدى.

"ٴوزىمنىڭ دەنە تۇلعامدى باسقارۋدان گورى، جاڭ جۋاننىڭ كومەكتەسۋىندە بۇكىل وتباسىمداعىلارعا ۇيلەسەتىن اقاۋسىز تۇرمىس ٴتاسىلىن ورناتۋدى كوبىرەك ويلايمىن". قالا تۇرعىنى ۋاڭ ۋي بىلاي دەدى: ەرەسەك ادامدار قىزمەت پەن تۇرمىستىڭ قىسىمىنا ٴدوپ كەلسە، بالالار وقۋدىڭ قىسىمىنا ۇشىرايدى، اقاۋسىز تۇرمىس ٴتاسىلى بۇكىل وتباسىمداعىلاردىڭ اناعۇرلىم بەلسەندى كۇيدى ساقتاۋىنا پايدالى بولدى، جاڭ جۋاننىڭ كاسىپتىك جوبالاۋىنىڭ ارقاسىندا وتباسىمداعىلاردىڭ تۇرمىسى قاراپايىم، اقاۋسىز، ٴتارتىپتى كۇيگە اۋىستى.

"قازىر كالوريا جوبالاۋشىلاردىڭ قىزمەتى قاريدارلاردىڭ الۋان ٴتۇرلى قاجەتىن بەتالىس ەتىپ ۇزدىكسىز داميپ بارادى". جاڭ جۋان بيىل جىل باسىنان بەرى، قاريدارلاردىڭ وزىندىك اقاۋسىز ارەكەتى مەن شەبەرلىگىن جوعارىلاتۋداعى الۋان ٴتۇرلى قاجەتى ٴۇشىن، ٴوزىنىڭ ۇجىمىنداعى مۇشەلەرمەن بىرگە كوپ رەت اقاۋسىز تۇرمىس بىلىمدەرىن جالپىلاستىرۋ قيمىلىن وتكىزگەندىگىن ايتتى.

سالاماتتىقتى تاماشا تۇرمىستىڭ تىرەگى ەتتى

اۆتونوميالى رايوندىق 2 ـ حالىق شيپاحاناسىنىڭ (اۆتونوميالى رايوندىق ۇيعۇر دارىگەرلىگى شيپاحاناسى) جۇڭگوشا ەمدەۋ ىشكى اۋرۋلار ٴبولىمىنىڭ تەتە اعا شيپاگەرى، مەملەكەتتىك 3 ـ دارەجەلى ديەتولوگ حي جۋنمين بىلاي دەپ قارادى: سوڭعى جىلدارى ەل ٴىشى ساياساتى پايداسىنىڭ ۇزدىكسىز جارىققا شىعۋىنا ىلەسە، تۇرعىنداردىڭ تۇتىنۋ قۇرىلىمىنىڭ دەڭگەيى ۇزدىكسىز جوعارىلاپ، سالاماتتى تۇرمىستىڭ ۇدايىلانۋى بارلىق جاس شاماسىنداعى قاۋىمنىڭ كوڭىل اۋداراتىن تۇيىنىنە اينالىپ، جۇرتشىلىقتىڭ سالاماتتىققا ىرىقتىلىقپەن ارالاسۋ تانىمى بارعان سايىن كۇشەيەدى.

بۇل كالوريا جوبالاۋ كاسىبىنە دامۋ ورايىن اكەلدى. كاسىپپەن شۇعىلدانعان 9 جىلدا جاڭ جۋاننىڭ ۋيشيندەگى دوستارى نەشە ٴجۇز ادامنان كوبەيىپ 4000 ادامنان استى.

"بۇرىن مەنىڭ قاريدارلارىمنىڭ كوبى جاس ايەلدەر بولاتىن، بۇگىنگى كۇندە قارت، بالا جانە ەر قاريدارلار دا بىرتە ـ بىرتە كوبەيدى"، ـ دەيدى جاڭ جۋان. تۇتىنۋ قاجەتى مەن قاۋىمنىڭ وزگەرىسى الدىندا، ول ۇزدىكسىز رەتتەۋ جۇرگىزىپ، كالوريا جوبالاۋدى جۇرتشىلىقتىڭ تۇرمىسىنا تيپتەن جاناستىرا ٴتۇستى.

قازىر جاڭ جۋان تومەن كالوريالى ٴسۇتتى شاي دۇكەنىن اشىپ وتىر، "ەل ىشىندەگى باسقا ولكە، قالالارداعى كالوريا جوبالاۋشىلار زەرتتەپ جاساعان جەڭىل تاعامدار توتەنشە بازارلى بولدى، كەلەشەكتەگى مەنىڭ نىسانامنىڭ ٴبىرى، قاربالاس، رىتىمى تەز تۇرمىس بارىسىندا جەڭىل تاعامداردان پايدالانىپ اناعۇرلىم كوپ ادامنىڭ سالاماتتىققا تالپىنۋدا ۇتىمدى ونىمدىلىككە جەتۋىنە كومەكتەسۋ"، ـ دەيدى جاڭ جۋان.

كاسىبىنىڭ دامۋ بولاشاعىنا جاڭ جۋان وتە سەنىمدى: "سالاماتتىق بارعان سايىن جۇرتتىڭ نازارىن اۋدارۋدا، بۇل ٴبىزدىڭ دامۋىمىزعا وتە ۇلكەن كەڭىستىك ازىرلەپ وتىر، مەن دەمەۋشى بولىپ، سالاماتتىقتى ٴاربىر ادامنىڭ تاماشا تۇرمىسىنىڭ تىرەگىنە اينالدىرعىم كەلەدى".

(باسى 1 ـ بەتتە)

دەموكراتيالىق پارتيا ـ توپتار، تۇرپان قالالىق مادەني مۇرا مەكەمەسى سياقتى ورىنداردان 40 نەشە ادام ۇسىنىس بويىنشا ماجىلىسكە قاتىناستى، ساياسي كەڭەس مۇشەلەرى مەن ماماندار ۇستىندە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۋ، جاعداي تانىستىرۋ، تاجىريبە اۋىستىرۋ، ٴوز ەركىمەن سوزگە شىعۋ فورمالارىمەن شينجياڭداعى مادەني مۇرالاردىڭ الەۋمەتتىك يگىلىك ارىز ـ شاعىمدارداعى قازىرگى قورعالۋ جاعدايى، ورىن تەۋىپ وتىرعان ماسەلەلەر جانە قاتىستى ۇسىنىستار جونىندە ىشكەرىلەي كەڭەسىپ، تالقى جۇرگىزدى.

ماماندار بىلاي دەپ قارادى: تاريحي مادەني مۇرالاردى قورعاۋ، جالعاستىرۋ، پايدالانۋ شينجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەۋ، جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن ۇزدىكسىز بەكەمدەۋ جونىنەن ورنىن باسۋعا كەلمەيتىن ماڭىزدى مانگە يە. الايدا ٴىس جۇزىندىك قىزمەت بارىسىندا پروكۋراتۋرا ورگاندارى مەن مادەني مۇرا تاراۋلارىنىڭ الەۋمەتتىك يگىلىك ارىز ـ شاعىم مەن مادەني مۇرالاردى قورعاۋدىڭ اراسىنداعى قاتىناسقا مەڭزەس، قايتكەندە اناعۇرلىم سەلبەسۋ، سايكەسۋ، فۋنكتسيانى ساۋلەلەندىرۋ، مادەني مۇرالاردى قورعاۋدى جەبەۋ جونىندە ٴالى دە ىشكەرىلەي ىزدەنىس جاساۋىنا جانە كەڭەسۋىنە تۋرا كەلەدى.

وسى نەگىزدە وسى رەتكى ماماندار كەڭەس ٴماجىلىسى ماسەلەنى باعدار ەتۋگە تاباندى بولىپ، مادەني مۇرالاردى قورعاۋ سالاسىنداعى الەۋمەتتىك يگىلىك ارىز ـ شاعىمنىڭ شاعىن كىرىسۋ ٴتۇيىنىن تاڭداپ، پروكۋراتۋرا ورگاندارى مەن مادەني مۇرا تاراۋلارى سىندى ەكى جاقتى ورتاق ات سالىسۋعا ۇسىنىس ەتىپ، ساياسي كەڭەس مۇشەلەرى مەن كاسىپتىك ماماندىڭ قايتا ـ قايتا كەڭەسۋى، پىكىر اۋىستىرۋى ارقىلى تۇسىنىكتى ارتتىرۋ، ورتاق تانىم ۇيىستىرۋ، شارالاردى ورتاعا قويۋ، قىزمەتتى بىرگە جەبەۋ ماقساتىنا جەتتى.

مادەني مۇرالاردى قورعاۋ سالاسىندا پروكۋراتۋرانىڭ الەۋمەتتىك يگىلىك ارىز ـ شاعىمى شينجياڭدا كۇن سايىن كەمەلدەنىپ، مادەني مۇرالاردى قورعاۋدا كەم بولسا بولمايتىن كۇشكە اينالدى. اۆتونوميالى رايوندىق حالىق پروكۋراتۋراسىنىڭ ورىنباسار باس پروكۋرورى جين ليمين بىلاي دەپ قارادى: ماماندار كەڭەس ٴماجىلىسى ساپالى كەڭەس تۇعىرىن ورناتىپ، اقىل ـ پاراساتتى ساۋلەلەندىرۋ ورايىن ازىرلەپ، پروكۋراتۋرا ورگاندارى مەن مادەني مۇرا تاراۋلارىنىڭ ورتاق تانىمدى جان ـ جاقتى قالىپتاستىرۋىنا كومەكتەستى.

"ماماندار كەڭەس ٴماجىلىسى تاقىرىپتى ٴدال تاڭداۋ، ناقتى ونىمدىلىككە تالپىنۋ، ورتاق تانىم قالىپتاستىرۋ ونىمدىلىگىنە جەتتى". اۆتونوميالى رايوندىق ساياسي كەڭەس مادەنيەت، تاريحي ماتەريالدار جانە ۇيرەنۋ كوميتەتىنىڭ مەڭگەرۋشىسى شىڭ چۋنشۋ مىنالاردى ٴبىلدىردى: ماجىلىستەن كەيىن ٴبىز ٴار جاق كوڭىل ٴبولىپ، نازار اۋدارىپ وتىرعان ماسەلەلەرگە، ٴبىر تۇتاس پىكىرگە كەلە الماعان ٴبىر دە ەكى ماسەلەگە، ٴىشىنارا ستراتەگيالىق سيپاتتى ماسەلەلەرگە مەڭزەس، دەموكراتيالىق باقىلاۋ مەن ٴتۇيىندى ۇسىنىس جوبالاردى بىتىرۋگە قۋزاۋ سياقتى قىزمەتتەرمەن ۇشتاستىرىپ، مادەني مۇرالاردى قورعاۋ سالاسىنداعى الەۋمەتتىك يگىلىك ارىز ـ شاعىمدارعا ٴمان بەرىپ، ۇزاق ۋاقىت قاداعالاپ زەرتتەۋ جۇرگىزەمىز.

اقتارىلا اڭگىمەلەستى، قىزۋ دۋماندى بولدى. 3 ساعاتتىق جان ـ جاقتى پىكىرلەسۋ ارقىلى ماجىلىسكە قاتىناسقاندار ورتاق تانىم قالىپتاستىردى: بۇدان كەيىن پروكۋراتۋرا ورگاندارى مەن مادەني مۇرا تاراۋلارى قىزمەت بارىسىندا جولىققان ماسەلەلەردى ساياسي كەڭەس ورناتقان كەڭەسۋ تۇعىرىنان ۇزدىكسىز پايدالانىپ، ماماندار باسىمدىعىنان پايدالانىپ، مادەني مۇرالاردى قورعاۋ سالاسىنىڭ الەۋمەتتىك يگىلىك ارىز ـ شاعىم قىزمەتتەرىن بىرگە ويداعىداي ىستەيدى.

ۇعىسۋعا قاراعاندا، وسى رەتكى ماماندار كەڭەس ٴماجىلىسىنىڭ جەتىستىكتەرى كادەگە جاراتۋ رەتىندە، ٴماجىلىس اياقتاعان كۇنى اۆتونوميالى رايوندىق حالىق پروكۋراتۋراسى تۇتاس شينجياڭنىڭ پروكۋراتۋرا ورگاندارى مەن مادەني مۇرا ورگاندارىنىڭ مادەني مۇرالاردى قورعاۋ سالاسىنداعى الەۋمەتتىك يگىلىك ارىز ـ شاعىم ٴماجىلىسىن اشقان.

كۇرەسكەرلىك جاس داۋرەن

مىڭ ياۋياۋ:

ۇستىرتكە قايتۋ ٴۇشىن 12 رەت ٴوتىنىش ەتتى

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى ياڭ شۋحان

تاياۋدا تەڭىز دەڭگەيىنەن بيىكتىگى 4500 مەتردەن اساتىن قاراقۇرىم ۇستىرتىندە توڭىرەكتى ٴتۇتىن تورلاپ، دوڭعالاقتار شىر اينالىپ، شينجياڭ اسكەري رايونىنىڭ بەلگىلى تۋانى ٴۇستىرتتى، سۋىق شارت ـ جاعدايدا زەڭبىرەكشى اسكەرلەر بولىمشە اتىرەتىنىڭ شىن وق تاكتيكالىق جاتتىعۋىن جۇرگىزىپ جاتتى. ەندى عانا اتۋ شەبىن العان قاشىقتىق جيدۋڭ اسكەري ٴبولىمى اتۋعا دايىندالىپ جاتقاندا، كەنەتتەن بوران سوعىپ، قۇمدى بوران كوز اشتىرماي كەتەدى، مۇنداي كورىنىمدىلىكتە قالاي اتۋعا بولادى؟ بۇل مەرگەندەردىڭ باسىن قاتىرادى.

ۋاقىتشا پايجاڭ، 1 ـ دارەجەلى شاڭشى مىڭ ياۋياۋ شەشۋشى ساتتە ىرىقتىلىقپەن شايقاسقا سۇرانىپ، وفيتسەر ـ اسكەرلەردى باستاپ، جاڭاشا بارلاۋ كولىگىن ايداپ، دەرەۋ بارىپ بارلاۋدى ٴوتىنىش ەتتى. بۇيرىقتى العانىنان كەيىن، ول سەنىمدى تۇردە جاۋىنگەرلەرگە قولباسشىلىق ەتىپ، كولىكتەردى بىتىراتۋ، ورنىن انىقتاۋدى باقىلاۋ، نىسانانى انىقتاۋ سياقتى ٴبىر قىدىرۋ ارەكەتتەردى ىستەپ، نىسانا ينفورماتسيالارىن كازارمانىڭ قولباسشىلىق كولىگىنە جولدادى، زەڭبىرەكشى اسكەرلەر بولىمشە اتىرەتى ول جولداعان ينفورماتسيا بويىنشا، العاش رەت اتقاندا ـ اق تيگىزۋ سىندى تاماشا ناتيجەگە قول جەتكىزدى.

34 جاستاعى مىڭ ياۋياۋ وسى تۋانداعى قارۋعا جاتىلۋدىڭ ايتۋلى ۇلگىسى، قوسىنعا كىرگەن 14 جىلدان بەرى، تالاي رەت شى ـ تۋانداعى ونەر كورسەتۋ جارىستارىندا جۇلدە العان بولاتىن. الايدا ۇستىرتتە ەرلىك كورسەتكەن وسىنداي قايسار جىگىت ۇستىرتكە العاش كەلگەندە اۋىر ٴۇستىرت اسەرى سەبەبىنەن دەنە قۋاتى سياقتى جاقتاردىڭ بارىندە السىزدىك تانىتارىن ەشكىم ويلاماعان ەدى.

سول جىلى وسى تۋان تۇتاس قۇرىلىم بويىنشا قاراقۇرىم ۇستىرتىندە تۇرىپ جاتتىعۋ جاساۋعا اتتاندى. بۇل ارانىڭ قارلى تاۋى بۇلتقا ورانىپ جاتادى، كليماتى سۋىق، وتتەگى مولشەرى جازىقتاعىنىڭ جارتىسىنا دا جەتپەيدى، كوپتەگەن وفيتسەر ـ اسكەرلەردە باس قاتتى اۋىرۋ، تىنىسى تارىلۋ سياقتى ٴۇستىرت اسەرى بولدى.

ٴبىر جولعى جاتتىعۋدا مىڭ ياۋياۋ تۇتقيىلدان جىعىلىپ قالادى، ليان ـ دۋي ونى تابانداعى شيپاحاناعا جەتكىزەدى، تەكسەرۋ ارقىلى مي قان تامىرى اۋرۋىنا شالدىققانى انىقتالادى، وعان ٴۇستىرت اسەرى قوسىلىپ، ۇلكەن مينا قان جەتىسپەي جاعداي توتەنشە شۇعىل بولعاندىقتان، تاۋدان ٴتۇسىپ بولماشى جاراقات وپەراتسياسىن جاساتىپ، ەم قابىلدايدى.

ەسىن جيعانىنان كەيىن، ٴوزىنىڭ تاۋدان تۇسكەنىن ٴبىلىپ، قاتتى ابىرجىپ، شيپاگەرگە: "شيپاگەر، ليان ـ دۋيگە قاشان قايتامىن، ەرتەڭ قايتسام بولا ما، جاتتىعۋىم بار"! ـ دەيدى.

شيپاحانادا جاتىپ ەمدەلگەن كۇندەرىندە مىڭ ياۋياۋ ٴار كۇنى ۇيقى مەن تاماقتان قالىپ، تامشىلاپ تۇرعان ۋكولگە قاراپ جاتىپ، ەسى ـ دەرتى قايتىپ بارىپ جاۋىنگەر سەرىكتەرىمەن بىرگە جاتتىعۋعا قاتىناسۋ بولادى. ٴۇستىرت ونىڭ كۇندىز ەسىنەن، تۇندە تۇسىنەن كەتپەيدى.

اقىرى شيپاحانادان كەتەتىن كۇن دە كەلىپ جەتەدى. شيپاحانادان شىققانىنان كەيىن، ول دەرەۋ ليان ـ دۋي پارتيا ياچەيكاسىنا شايقاسقا سۇرانۋ حاتىن تاپسىرادى: "جاۋىنگەر سەرىكتەرىم ۇستىرتتە شايقاس جاساۋدا، مەن ولاردىڭ قاتارىنا قوسىلۋدى ٴوتىنەمىن". وپەراتسيادان كەيىنگى ساۋىعۋ ساتىسىندا تۇرعاندىقتان، ونىڭ دەنساۋلىق احۋالىن ەسكەرىپ، ٴۇيىم ونىڭ ٴوتىنىشىن قابىلدامايدى، ول كوزىنە كەلگەن جاستى بىلدىرمەي سۇرتەدى.

"تاماشا دەنە ساپاسى مەن كەرەمەت دەنساۋلىق بولماسا، ۇستىرتكە بارا المايسىڭ، ول قاھارماندار مەن جاۋجۇرەكتەردىڭ سايىس الاڭى". جولى بولماعان سوڭ، ول ساقا ٴبانجاڭىنىڭ وزىنە ايتقان ٴسوزىن ەسكە الادى. ۇستىرتتەگى وتتەگى تاپشى ورتاعا ەرتەرەك ۇيلەسۋ ٴۇشىن، مىڭ ياۋياۋ اسكەري شيپاگەردەن كەڭەس سۇراعانىنان كەيىن، عىلىمي ساۋىعۋ جاتتىعۋى جوسپارىن جاساپ، ٴار كۇنى تاڭەرتەڭ ـ كەش سۋ استىندا تۇنشىعىپ جاتتىعۋ، ۋلى گازدان ساقتانۋ بەت قالقاسىن تاعىپ 3 كيلومەتر باياۋ جۇگىرۋ، 400 مەترگە 10 رەت جۇگىرۋ، 800 مەتر ارالىقتا 10 رەت جۇگىرۋ، 300 رەت جىپتەن سەكىرۋ سياقتى ۇيلەسۋ سيپاتتى دەنە قۋاتى جاتتىعۋىن جاسايدى، اپتا سايىن يىڭ ـ ليانىڭ كادرلارىنا يدەيالىق جانە دەنە احۋالىن مالىمدەپ، تالاي رەت ۇستىرتكە قايتىپ بارۋدى ٴوتىنىش ەتەدى.

قۇلشىنعانعا قۇت ٴۇيىر، ٴوزى ولشەگەنىنەن كەيىنگى كورسەتكىشتەر ونىڭ دەنە قۋاتىنىڭ جىلدام قالپىنا كەلگەندىگىن دالەلدەيدى. مىڭ ياۋياۋ تاعى دا ليان ـ دۋيگە تەلەفون بەرىپ، ۇستىرتكە قايتىپ بارۋدى ٴوتىنىش ەتەدى، بۇل ونىڭ ليان ـ دۋيگە 11 ـ رەت شايقاسقا سۇرانۋى بولاتىن. جۇيەلى دەنساۋلىق تەكسەرۋدەن كەيىن، بولماشى وپەراتسيانىڭ ٴبىرشاما ٴساتتى بولعاندىعى، ونىڭ ۇستىنە وپەراتسيادان كەيىن ول تاباندىلىقپەن جاتتىعۋ جاساعاندىقتان، بىلگەرگى سىرقاتتان نەگىزىنەن ايىققاندىعى انىقتالادى. ونىڭ تاباندىلىقپەن قۇلشىنۋىندا ليان ـ دۋي ارنايى جوعارى دارەجەلى ورىندارعا ٴوتىنىش بەرىپ، ونىڭ ۇستىرتكە قايتىپ بارۋىن بەكىتەدى.

مىڭ ياۋياۋ ۇستىرتكە قايتا بارۋدىڭ دايىندىعىن جاساپ بولعان كەزدە تۇتقيىل تۇسكەن بۇيرىق ونىڭ جوسپارىن تاعى ٴبىت ـ شىت قىلادى، ونىڭ جاتتىقتىرۋعا ۇيىمداستىرۋ تاجىريبەسى مول بولعاندىقتان، تۋان ونىڭ تاۋ ەتەگىندە قالىپ، جاڭا اسكەرلەردى جاتتىقتىرۋ قىزمەتىنە جاۋاپتى بولۋىن ۇيعارادى. وكىنىشتى بولسا دا، ول بۇيرىقتى قۋانا قابىلداپ، جاڭا اسكەرلەردى جاتتىقتىرۋ قىزمەتىنە دەرەۋ كىرىسىپ كەتەدى. وسى ارالىقتا ول بار ىقىلاسىمەن كاسىبىن قادىرلەپ، ونەگەلىكپەن باستاماشىلدىق ەتىپ، ٴوزى جەتەكشىلىك ەتكەن جاڭا اسكەرلەر ٴبانىنىڭ قورىتىندى باعالاۋداعى ٴارقايسى ساباقتارداعى ناتيجەسى تۇگەلدەي جاقسى بولىپ شىعادى، سونداي ـ اق جەكە تۇردەن ٴبىرىنشىلىكتەن بىرەۋىنە، جەكە تۇردەن ەكىنشىلىكتەن ەكەۋىنە يە بولادى. جاڭا اسكەرلەردى جاتتىقتىرۋ اياقتاعانىنان كەيىن، ۇستىرتتەگى شايقاس ورنىنا تەزىرەك قايتا بارۋ ٴۇشىن، ول دەمالىستى كەشەۋىلدەتىپ، 12 ـ رەت ليان ـ دۋي پارتيا ياچەيكاسىنا شايقاسقا سۇرانۋ حاتىن جازادى. "ۇستىرتتە جاتتىعۋ مىندەتى جاپالى دا اۋىر، مەنى ۇستىرتكە جىبەرىڭىزدەر"! ادال ٴوتىنىشتىڭ، قاجىماس تاباندىلىقتىڭ ارقاسىندا مىڭ ياۋياۋدىڭ ۇستىرتتەگى شايقاس ورنىنا قايتا ورالۋ ارمانى اقىرى ورىندالادى.

ۇستىرتكە قايتىپ بارعانىنان كەيىن كوپ وتپەي، جاڭا تيپتەگى جابدىقتاردى ۇستىرتكە ورنالاستىرۋ جۇمىسى باستالادى، مىڭ ياۋياۋ جابدىقتاردى سىناقتان وتكىزۋ، ۇلگى كورسەتىپ وقىتۋ مىندەتىن ارقالاۋدى ىرىقتىلىقپەن ٴوتىنىش ەتەدى، ونىڭ ىزدەنىس جاساپ قورىتىندىلاعان جاڭا اسكەرلەردى جاتتىقتىرۋ ٴادىسى دە تۇتاس تۋاندا جالپىلاستىرىلادى. ونىڭ قاجىرلى دا قايسار بولۋى، قۇرباندىق بەرىپ، ۇلەس قوسۋ رۋحى قاسىنداعى جاۋىنگەر سەرىكتەرىنە دە اسەر ەتەدى، تۋان ـ دۋي ونىڭ اسەرلى ىزگى ىستەرىن ارناۋلى جيناپ ـ رەتتەپ، شاعىن ساباق، مەلودراما، اڭگىمە دۇكەن سياقتى فورمالار ارقىلى كەڭ كولەمدە ۇگىتتەپ، اناعۇرلىم كوپ وفيتسەر ـ اسكەرلەردى مۇرات ـ سەنىمدى بەكەمدەپ، ۇستىرتكە تامىر تارتىپ، ۇلەس قوسۋعا جىگەرلەندىردى.